

Katedra Informatologii Bibliologii i Edukacji Medialnej UMCS w Lublinie oraz partnerzy
zapraszają na

XII Lubelskie Forum Bibliologów Informatologów i Bibliotekarzy

INKLUZJA CYFROWA JAKO OBSZAR DZIAŁAŃ BIBLIOTEKI: OD DOSTĘPU DO ŚWIADOMEGO UCZESTNICTWA

5 marca 2026 roku, godz. 9.30–15.00

tryb hybrydowy [MS Teams/ Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS, ul. Głęboka 45, Aula 1.16]

Dynamiczna transformacja cyfrowa współczesnego społeczeństwa sprawia, że inkluzja cyfrowa staje się jednym z fundamentalnych warunków równego uczestnictwa w życiu społecznym, edukacyjnym, ekonomicznym i kulturowym. Jej zakres obejmuje nie tylko dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnych, lecz także rozwijanie kompetencji umożliwiających świadome, odpowiedzialne i bezpieczne funkcjonowanie w środowisku cyfrowym [OECD *Skills Outlook 2019: Thriving in a Digital World*; Jan A. G. M. van Dijk (2020) *The Digital Divide*; Ellen J. Helsper (2012) *A Corresponding Fields Model for the Links Between Social and Digital Exclusion* oraz (2008) *Digital Inclusion: An Analysis of Social Disadvantage and the Information Society*). W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera koncepcja obywatelstwa cyfrowego (*digital citizenship*), którą rozumie się jako zdolność jednostek do uczestnictwa w przestrzeni cyfrowej w sposób etyczny, krytyczny, bezpieczny i aktywny.

Biblioteki – publiczne, akademickie, szkolne, pedagogiczne i specjalistyczne – coraz częściej pełnią rolę centrów obywatelstwa cyfrowego, wspierając rozwój kompetencji społecznych, informacyjnych, kulturowych i cyfrowych swoich użytkowników. Realizują funkcje nie tylko edukacyjne i informacyjne, ale również integracyjne, demokratyzujące i obywatelskie, co czyni je istotnymi podmiotami w procesach inkluzji cyfrowej.

Forum ma na celu podjęcie pogłębionej refleksji nad rolą bibliotek jako instytucji wspierających nie tylko dostęp do technologii, lecz także świadome, odpowiedzialne i aktywne uczestnictwo użytkowników w cyfrowej rzeczywistości. Rezultatem dyskusji mają być rekomendacje dla kierunków działań wzmacniających **biblioteki jako kluczowe ogniwa inkluzji cyfrowej i obywatelstwa cyfrowego** w społeczeństwie wiedzy.

Podczas wydarzenia chcemy skupić uwagę na następujących kwestiach.:

- 1. Technologie, infrastruktura i dostęp jako fundament inkluzji cyfrowej** (m.in. rola bibliotek w zapewnianiu równego dostępu do urządzeń, zasobów cyfrowych i internetu; wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, w tym seniorów, migrantów, osób z niepełnosprawnościami i grup defaworyzowanych; projekty angażujące społeczność lokalną w tworzenie i współdzielenie treści cyfrowych; laboratoria cyfrowe i przestrzenie makerspace w bibliotekach – wspieranie kreatywności i nauki przez praktykę)
- 2. Rozwój kompetencji cyfrowych i informacyjnych użytkowników** (m.in. prowadzenie szkoleń w zakresie wyszukiwania, selekcji i krytycznej oceny informacji; edukacja w zakresie korzystania z narzędzi e-administracji, usług publicznych online i platform edukacyjnych; kształcenie umiejętności niezbędnych do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym; przykłady skutecznych programów edukacji cyfrowej w bibliotekach; warsztaty medialne i cyfrowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych)
- 3. Biblioteki jako centra obywatelstwa cyfrowego** (m.in. upowszechnianie praktyk odpowiedzialnego komunikowania się online, przeciwdziałanie dezinformacji i rozwijanie myślenia krytycznego, wspieranie użytkowników w bezpiecznym poruszaniu się w środowisku cyfrowym, wzmacnianie partycypacji obywatelskiej poprzez pomoc w korzystaniu z usług publicznych, konsultacji społecznych i narzędzi demokratycznych dostępnych online; tworzenie przestrzeni do cyfrowej aktywności społeczności lokalnych, uczniowskich i akademickich)
- 4. Kompetencje pracowników bibliotek w obszarze inkluzji i obywatelstwa cyfrowego** (m.in. rozwijanie kompetencji cyfrowych, dydaktycznych i komunikacyjnych pracowników; przygotowanie bibliotekarzy do prowadzenia edukacji w zakresie bezpieczeństwa, higieny cyfrowej i obywatelstwa cyfrowego; systemowe rozwiązania wzmacniające rozwój zawodowy pracowników bibliotek)
- 5. Higiena cyfrowa jako element odpowiedzialnego uczestnictwa** (m.in. higiena cyfrowa jako obszar kompetencji obywatelskich; rola biblioteki w kształtowaniu świadomości użytkowników na temat higieny cyfrowej i bezpieczeństwa danych/informacji; zagrożenia środowiska cyfrowego z perspektywy użytkowników bibliotek i sposoby edukacji bibliotecznej w tym obszarze)
- 6. Partnerstwa i badania nad włączaniem cyfrowym** (m.in. partnerstwa bibliotek ze szkołami, uczelniami i organizacjami pozarządowymi; tworzenie sieci wsparcia dla rozwoju kompetencji cyfrowych w regionach i społecznościach lokalnych; inicjatywy lokalne i ogólnokrajowe wspierające redukcję luki cyfrowej; badania bibliologiczne i informatologiczne dotyczące barier, praktyk i modeli inkluzji).

Wiodącymi pytaniami do dyskusji podczas Forum są:

1. Jak biblioteki mogą skutecznie odpowiadać na zróżnicowane potrzeby społeczności w zakresie dostępu do technologii i usług cyfrowych, aby realnie niwelować lukę cyfrową?
2. W jaki sposób biblioteki mogą projektować i realizować działania edukacyjne, które najskuteczniej rozwijają kompetencje cyfrowe różnych grup użytkowników?
3. Jak biblioteki mogą pełnić rolę kluczowych instytucji wspierających rozwój świadomego, krytycznego i aktywnego obywatelstwa cyfrowego?
4. Jakie kompetencje i modele przygotowania zawodowego bibliotekarzy są niezbędne, aby efektywnie wspierać użytkowników w procesie inkluzji cyfrowej i edukacji obywatelskiej?
5. W jaki sposób biblioteki mogą wspierać użytkowników w kształtowaniu bezpiecznych, zrównoważonych i odpowiedzialnych nawyków funkcjonowania w środowisku cyfrowym?
6. Jak biblioteki mogą efektywnie współpracować z instytucjami edukacyjnymi, samorządami i organizacjami społecznymi w celu zwiększenia inkluzji cyfrowej, i jak realizują takie partnerstwa w praktyce?

Istotnym elementem programu Forum będzie ekspercka debata pt. „Biblioteki w erze cyfrowej transformacji: jak skutecznie wspierać inkluzję cyfrową oraz kształtować kompetentnych obywateli cyfrowych?”, poświęcona roli bibliotek jako instytucji wspierających nie tylko dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnych, lecz także rozwój kompetencji cyfrowych, informacyjnych i obywatelskich umożliwiających świadome, odpowiedzialne i aktywne uczestnictwo w środowisku cyfrowym.

W ramach Forum zaplanowano również spotkanie z redaktorkami oraz autorami tekstów zawartych w publikacji przygotowanej z okazji jubileuszu 90-lecia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na Lubelszczyźnie, które – wychodząc od doświadczeń i dorobku środowiska regionalnego – stanowić będzie punkt wyjścia do refleksji nad kluczowymi wyzwaniami stojącymi przed współczesnymi bibliotekami i bibliotekarstwem krajowym.

Szczegółowy program Forum zostanie opublikowany na stronie wydarzenia na początku lutego.

Serdecznie zapraszamy do uczestnictwa w Forum wszystkich zainteresowanych problematyką. Wyrażamy nadzieję, że konferencja - wzorem poprzednich - stanie się okazją do umacniania współpracy oraz wymiany wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk w środowisku bibliologów, informatologów, bibliotekoznawców, bibliotekarzy, pracowników informacji, edukatorów, animatorów społecznych i komunikologów.

Konferencja odbędzie się w formule hybrydowej [MS Teams, Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS, Lublin, ul. Głęboka 45, Aula A 1.16].

Uczestnictwo w Forum jest bezpłatne. Osoby i/lub instytucje zainteresowane udziałem w Forum proszone są o dokonanie rejestracji poprzez [FORMULARZ](#)

Formularze należy przysyłać w terminie do 28 lutego 2026 roku. Informujemy, że link do logowania zostanie udostępniony dzień przed konferencją. Konferencja nie będzie rejestrowana.

Będzie nam miło, jeśli zechcą Państwo wziąć udział w Forum i zabrać głos w dyskusji.

Z wyrazami szacunku,

Komitet Organizacyjny:

dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS

dr Renata Malesa

dr Agnieszka Kamińska

dr Grażyna Piechota

dr Kamil Stępień

Partnerzy merytoryczni

Patronat honorowy

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Zarząd Okręgu w Lublinie

Akademickie Koło SBP W Lublinie

Patronat medialny:

Sekcja Bibliotek Naukowych

SBP | Ogólnopolski portal bibliotekarski